

**Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районы
Олы Бортас авыл җирлеге Советы
КАРАРЫ**

26.10.2022 ел

№ 51

"Татарстан Республикасы
Кама Тамагы муниципаль районының
Олы Бортас авыл җирлеге"
муниципаль берәмлеге
Советы депутаты статусы турында
Нигезләмәне раслау хакында.

«Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәгә 131-ФЗ номерлы федераль закон, «Татарстан Республикасында җирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәгә 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, «Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Олы Бортас авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы, Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Олы Бортас авыл җирлеге Советы:

1. Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Олы Бортас авыл җирлеге депутаты статусы турында Нигезләмәне 1 нче кушымта нигезендә расларга.

2. Үз көчен югалткан дип тану:

"Кама Тамагы муниципаль районының Олы Бортас авыл җирлеге Советы депутаты статусы турында" 08.09.2017 № 52 карары;

Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Олы Бортас авыл җирлеге Советының «Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Олы Бортас авыл җирлеге Советының» 08.09.2017 №52 «Кама Тамагы муниципаль районының Олы Бортас авыл җирлеге Советы депутаты статусы турында «карарына үзгәрешләр кертү хакында» 07.06.2018 ел, №71 карары;

Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Олы Бортас авыл җирлеге Советының «Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Олы Бортас авыл җирлеге Советы карарына үзгәрешләр кертү турында» 26.09.2018 ел, №86 карары «Кама Тамагы муниципаль районының Олы Бортас авыл җирлеге Советы депутаты статусы турында «08.09.2017 ел, №52;

Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Олы Бортас авыл җирлеге Советының «Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Олы Бортас авыл җирлеге Советының» 08.09.2017 №52 «Кама Тамагы муниципаль районының Олы Бортас авыл җирлеге Советы депутаты статусы турында «гы Положение карарына үзгәрешләр кертү хакында»01.03.2019 №100 карары;

Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Олы Бортас авыл җирлеге Советының «Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Олы Бортас авыл җирлеге Советының» 08.09.2017 ел, №52 «Кама Тамагы муниципаль районының Олы Бортас авыл җирлеге Советы депутаты статусы турында «гы Положение карарына үзгәрешләр кертү хакында»13.04.2019 ел, №105 карары;

Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Олы Бортас авыл җирлеге Советының «Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Олы Бортас авыл җирлеге Советының» 08.09.2017 №52 «Кама Тамагы муниципаль районының Олы Бортас авыл җирлеге Советы депутаты статусы турында «карарына үзгәрешләр кертү хакында»01.11.2019 №118 карары;

Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Олы Бортас авыл җирлеге Советының «Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Олы Бортас авыл җирлеге Советының» 08.09.2017 ел, №52 «Кама Тамагы муниципаль районының Олы Бортас авыл җирлеге Советы депутаты статусы турында «гы Положение карарына үзгәрешләр кертү хакында»02.03.2020 ел, №133 карары;

Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Олы Бортас авыл җирлеге Советының «Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Олы Бортас авыл җирлеге Советының» 08.09.2017 ел, №52 «Кама Тамагы муниципаль районының Олы Бортас авыл җирлеге Советы депутаты статусы турында «карарына үзгәрешләр кертү хакында»11.11.2021 ел, №23 карары.

Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Олы Бортас авыл җирлеге Советының «Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Олы Бортас авыл җирлеге Советының» 08.09.2017 ел, №52 «Кама Тамагы муниципаль районының Олы Бортас авыл җирлеге Советы депутаты статусы турында «гы Положение карарына үзгәрешләр кертү хакында»16.12.2021 ел, №28 карары.

3. Әлеге карарны Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында бастырып чыгарырга (pravo.tatarstan.ru Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының рәсми сайтында «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә урнаштырырга (kamskoye-ustye.tatarstan.ru).

4. Әлеге карар рәсми басылып чыккан көнненән үз көченә керә.

5. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотам.

Татарстан Республикасы
Кама Тамагы муниципаль районы
«Олы Бортас авыл җирлеге»
Муниципаль берәмлек башлыгы

Р. С. Сәгдиев

Татарстан Республикасы
Кама Тамагы муниципаль районы Олы Бортас авыл җирлеген " муниципаль
берәмлеген Советы депутаты статусы турында,
эш торышы

Әлеген нигезләмә Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Олы Бортас авыл җирлеген Советы депутатының хокукларын һәм бурычларын, шулай ук депутат тарафыннан үз вәкаләтләрен башкарганда төп хокукый һәм социаль гарантияләрен билгели.

Мәкалә 1. Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Олы Бортас авыл җирлеген Советы депутаты статусының хокукый нигезен.

1. Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Олы Бортас авыл җирлеген Советы депутаты статусы (алга таба-депутат) Россия Федерациясен Конституциясен, федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясен, Татарстан Республикасы Законнары, «Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Олы Бортас авыл җирлеген» муниципаль берәмлеген Уставы (алга таба – җирлек уставы), әлеген Нигезләмә нигезендә билгеләнә.

2. Җирле үзидарә органнары депутатның үз хокукларын һәм бурычларын нәтиҗәле тормышка ашыру өчен шартлар тудыра.

Мәкалә 2. Депутат вәкаләтләрен вакыты

1. Депутатның вәкаләтләрен, әлеген Нигезләмәнен 3 статьясында каралган очраклардан тыш, Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Олы Бортас авыл җирлеген Советы (алга таба-җирлек Советы) эшли башлаган көннен башлана һәм туктатыла.

2. Депутатның вәкаләтләрен вакыты «Россия Федерациясендә җирле үзидарәнен оештыруның гомуми принципнары турында»2003 елның 6 октябрендәгел 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә җирлек уставы белән билгеләнә.

Мәкалә 3. Депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

1. Депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктатыла:

1) үлем;

2) ownз теләген белән отставкага китү;

3) суд тарафыннан сәләтсез яки чикләнгән сәләтле дип тану;

- 4) суд тарафыннан Билгесез югалган дип тану яки үлгән дип игълан итү;
- 5) аңа карата суд хөкеменең законлы көченә керүе;
- 6) Россия Федерациясеннән читкә даими яшәү урынына чыгу;
- 7) чит ил гражданы йә Россия Федерациясенең халыкара шартнамәсендә катнашучы чит дәүләт гражданлығын туктату, аның нигезендә чит ил гражданы жирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы, чит дәүләт гражданлығы (бирелүе) яисә яшәү өчен төр яисә Россия Федерациясе гражданының чит дәүләт территориясендә даими яшәү хокукын раслаучы башка документ, Россия Федерациясенең халыкара шартнамәсе нигезендә, Россия Федерациясенең халыкара шартнамәсе белән башкасы каралмаган булса, жирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы;
- 8) сайлаучыларның фикерләре;
- 9) тиешле жирле үзидарә органы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату;
- 10) хәрби хезмәткә чакыру яки аны алыштыручы альтернатив граждан хезмәтенә юнәлеш;
- 11) " Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында»2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән чикләүләренә үтәмәгән очракта;
- 12) " Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында «2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда һәм башка федераль законнарда каралган башка очрактарда.
- 13) жирлек башлыгы, муниципаль район составында жирлекнең вәкиллеке органы депутаты буларак аның вәкаләтләрен туктату.

2. Жирлек Советының депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турындагы карары нигез барлыкка килгәннән соң 30 көннән дә соңга калмыйча кабул ителә.

3. Татарстан Республикасы Президенты депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турында гариза белән мөрәжәгать иткән очракта, жирлек Советына вәкаләтләренә вакытыннан алда туктату өчен нигез барлыкка килү көне булып тора.

Мәкалә 4. Депутат таныклығы һәм күкрәк билгесе

1. Депутатның жирлек Советы депутатының шәхесен һәм вәкаләтләрен раслаучы төп документы булган таныклығы, шулай ук үз вәкаләтләре чоры дәвамында файдалана торган күкрәк билгесе бар.

2. Депутатның таныклығы һәм күкрәк билгесе турындагы нигезләмә, аларның тасвирламасы жирлек Советы тарафыннан раслана.

Мәкалә 5. Депутат үз вәкаләтләрен башкару шартлары

1. Депутат депутат эшчәнлеген бушатылмаган нигездә башкара, үз депутат эшчәнлеген төп эш урыны буенча хезмәт һәм хезмәт вазыйфаларын башкару белән берләштерә, жирлек уставы белән билгеләнгән очрактардан тыш.

Мәкалә 6. Депутат эшчәнлеге формалары

1. Депутат эшчәнлегенең формалары булып тора:

- а) жирлек Советы утырышларында катнашу;
- б) жирлек Советы комиссияләре эшендә катнашу;
- в) жирлек Советы каравына жирлек Советы карарлары проектларын кертү;
- г) депутат таләбен кертү;
- д) депутат мөрәжәгәте юнәлеше;
- е) дәүләт хакимияте органнарына, жирле үзидарә органнарына, жәмәгать берләшмәләренә һәм аларның вазыйфай затларына тәкъдимнәр кертү;
- ж) гражданныр хокукларын бозуны кичекмәстән кисәтү буенча чаралар күрү таләбе белән тиешле вазыйфай затларга мөрәжәгать итү;
- з) сайлаучылар белән эшләү;
- и) депутат берләшмәләре – фракцияләр һәм депутат төркемнәре эшендә катнашу;
- к) территорияль ижтимагый үзидарәне оештыруда катнашу.

2. Депутат эшчәнлегә шулай ук федераль законнарда, Татарстан Республикасы Конституциясендә һәм законнарында, жирлек Уставында, Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Олы Бортас авыл жирлегә Советы Регламентында (алга таба-жирлек Советы Регламентында), башка муниципаль актларда каралган башка формаларда да гамәлгә ашырыла ала.

Мәкалә 7. Депутатның жирлек Советы утырышларында катнашуы

1. Депутат жирлек Советы утырышларында шәхсән катнаша.
2. Депутат жирлек советы утырышларын үткәрү вакыты һәм урыны, карауга кертелә торган мәсьәләләр турында үз вакытында хәбәр итә, шулай ук жирлек Советы Регламенты нигезендә барлык кирәкле материалларны ала.
Депутат жирлек Советы утырышында катнаша алмаса, бу турыда Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Олы Бортас авыл жирлегә башлыгына (алга таба-жирлек башлыгы) алдан хәбәр итә.
3. Депутат хокуклы:
 - 1) комиссиядә һәм жирлек Советында тиешле вазыйфаларга сайланырга һәм сайланырга;
 - 2) жирлек Советында карау өчен сораулар тәкъдим итәргә;
 - 3) жирлек Советында төзелүче (билгеләнә торган, килештерелә торган) вазыйфай затларның кандидатураларын формалаштыру мәсьәләләре буенча фикер белдерергә;
 - 4) хокукый актлар проектларын жирлек Советына хокукый инициативаны гамәлгә ашыру тәртибендә кертергә;
 - 5) көн тәртибе буенча тәкъдимнәр һәм искәрмәләр кертергә, тикшерелә торган мәсьәләләрне карау һәм аларның асылы буенча, карарлар проектларына һәм жирлек Советының башка актларына төзәтмәләр кертергә;
 - 6) жирлек Советы утырышында жирлекнең теләсә кайсы органының яки вазыйфай затының чираттан тыш хисабын яки мәгълүматын тыңлау турында тәкъдимнәр кертергә;
 - 7) жирлек Советы Регламентында билгеләнгән тәртиптә фикер алышуларда катнашырга;
 - 8) жирлек Советы утырышларында, аның фикеренчә, ижтимагый әһәмияткә ия гражданныр мөрәжәгатьләрен игълан итәргә;

9) үз тәкъдимнәрегезне нигезләү һәм тавыш бирү мотивлары буенча чыгыш ясау, белешмәләр һәм аңлатмалар бирү;

10) жирлек Советы утырышлары беркетмәләренә эчтәлегә белән танышырга.

4. Депутат тарафыннан жирлек Советы утырышында әйтелгән тәкъдимнәр һәм искәртмәләр жирлек Советының тиешле комиссиясә тарафыннан карала һәм тикшерелә.

Мәкалә 8. Депутатның жирлек Советының даими һәм вакытлы комиссияләре эшендә катнашуы.

1. Депутат жирлек Советы комиссияләре эшендә катнаша, аның әгъзасы булып тора, тәкъдимнәр кертә, карарлар кабул итүдә катнаша.

2. Депутат үзе әгъза булмаган комиссияләр эшендә катнаша, тәкъдимнәр кертә, карала торган мәсьәләләр буенча фикер алышуда һәм киңәшмә тавышы хокукы белән карарлар кабул итүдә катнаша ала.

Мәкалә 9. Депутатның жирлек Советы һәм аның комиссияләре йөкләмәләрен үтәүдә катнашуы.

1. Депутат жирлек Советы һәм аның комиссияләре йөкләмәләрен аларның компетенциясә чикләрендә үтәргә тиеш.

2. Жирлек Советы яисә аның комиссияләре кушуы буенча депутат, муниципаль берәмлек чикләрендәгә оештыру-хокукий рәвешләренә һәм милек рәвешләренә карамастан, жирле үзидарә органнары һәм вазыйфай затлар тарафыннан жирлек Советы карарларының үтәлешен тикшерүдә катнаша.

3. Әлегә йөкләмәне үтәү нәтижәләре турында депутат жирлек советына яисә аның комиссиясенә хәбәр итә.

Мәкалә 10. Депутат таләбе

1. Депутат жирлек Советы утырышларында жирле үзидарә органнарына, жирле үзидарә органнарының вазыйфай затларына, жирлек Советы тарафыннан оештырыла торган яки сайлана торган башка органнарның житәкчеләренә, Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районы территориясендә урнашкан муниципаль предприятие һәм учреждение житәкчеләренә үз компетенциясенә караган мәсьәләләр буенча депутат таләбе белән мөрәжәгать итәргә хокуклы.

2. Депутат таләбе-депутат мөрәжәгәте, ул жирлек Советы карары буенча депутат таләбе буларак таныла. Депутат таләбе турындагы тәкъдим депутат яисә депутатлар төркеме тарафыннан язма рәвештә кертелә һәм жирлек Советы утырышында жирлек Советы Регламентында билгеләнгән тәртиптә игълан ителә.

3. Жирле үзидарә органы, вазыйфай зат, депутат таләбе жибәрелгән муниципаль предприятие яки учреждение житәкчесә аңа язма рәвештә җавапны жирлек советы билгеләгән 15 көннән дә соңга калмыйча яисә башка вакыт эчендә бирергә тиеш. Җавап органның житәкчесә, вазыйфай заты, муниципаль предприятие яки учреждение житәкчесә тарафыннан имзаланьрга тиеш, аңа

депутат таләбе жибәрелгән, йә аның вазыйфаларын вакытлыча башкаручы зат тарафыннан.

4. Сорауның инициаторы сорау буенча куелган сорауларны карауда турыдан-туры катнашырга хокуклы. Аларны карау көне турында сорау инициаторына алдан, әмма мәсьәләне караган көнгә кадәр өч көннән дә соңга калмыйча хәбәр ителә.

5. Жирлек Советы Жирле үзидарә органына, жирле үзидарә органының вазыйфаи затына, муниципаль предприятие яки учреждение житәкчесенә жирлек Советына билгеләнгән срокка депутат кушуы буенча кабул ителгән карарның үтәләше турында язма җавап бирергә хокуклы.

Мәкалә 11. Депутат мөрәжәгәте.

1. Депутат мөрәжәгәте буларак депутатның Дәүләт хакимияте органнарына, жирле үзидарә органнарына, күрсәтелгән органнарның вазыйфаи затларына, муниципаль предприятие һәм учреждение житәкчеләренә язма формада мөрәжәгәте, оештыру-хокукый формасына бәйсез рәвештә муниципаль берәмлек территориясендә урнашкан ижтимагый берләшмәләргә һәм аларның компетенциясенә керә торган мәсьәләләр буенча депутатның депутат эшчәнлегенә бәйле мәгълүмат һәм белешмәләр алу максатыннан, язма рәвештә депутатның мөрәжәгәте санала.

2. Депутат мөрәжәгәте депутат бланкында рәсмиләштерелә һәм депутат тарафыннан мөстәкыйль рәвештә жибәрелә.

3. Дәүләт хакимияте органнары, жирле үзидарә органнары вазыйфаи затлары, оештыру-хокукый формасына бәйсез рәвештә оешмалар һәм ижтимагый берләшмәләр тарафыннан депутат мөрәжәгәтләрен карау гамәлдәге законнарда билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда башкарыла.

4. Депутат мөрәжәгәтенә җавап мөрәжәгәтә куелган мәсьәләләрнең асылында булырга тиеш һәм мөрәжәгәт жибәрелгән вазыйфаи зат яки вәкаләтле зат тарафыннан имзаланырга тиеш.

Мәкалә 11. Депутатның сайлаучылар белән мөнәсәбәте.

1. Депутат сайлау округы сайлаучылары, шулай ук предприятие коллективлары, оешмалар, дәүләт һәм башка органнар белән элемтәдә тора.

2. Депутат сайлаучыларның мөрәжәгәтләрен карый, гражданны кабул итә, дәүләт хакимиятенә тиешле органнарына, жирле үзидарә органнарына һәм ижтимагый берләшмәләргә тәкъдимнәр кертә, шулай ук айга кимендә бер тапкыр сайлаучыларны кабул итә.

3. Депутат сайлаучыларга алар белән очрашулар вакытында, шулай ук массакүләм мәгълүмат чаралары аша үз эшчәнлегенә турында хәбәр итә.

4. Депутат сайлаучыларның хокукларын, ирекләрен һәм законлы мәнфәгәтләрен тәмин итү буенча чаралар күрә:

алардан кәргән тәкъдимнәрне, шикәятләренә карый, үз вәкаләтләре чикләрендә алардагы сорауларны дәрәҗәсиз чышарга ярдәм итә;

гражданны кабул итә;

жәмәгәтчелек фикерен өйрәнә һәм кирәк булганда тиешле дәүләт хакимияте органнарына, жирле үзидарә органнарына тәкъдимнәр кертә.

5. Депутатларның сайлаучылар белән очрашулары махсус билгеләнгән урыннарда, биналарда, ишегалды эчендәге территорияләрдә үткәрелә.

Депутатның жәмәгатьчелек чарасы рәвешендә сайлаучылар белән очрашулары жылышылар, митинглар, демонстрацияләр, урам йөрешләре һәм пикетлар турында Россия Федерациясе законнары нигезендә үткәрелә.

Мәкалә 13. Депутатның депутат берләшмәләре эшендә катнашуы.

1. Жирлек Советы депутаты бергәләп эш итү һәм карала торган мәсьәләләр буенча позицияне белдерү өчен төзелә торган депутат фракциясе яки төркем составына керергә хокуклы.

2. Фракцияләренә һәм башка депутат берләшмәләрен булдыру, теркәү һәм эшчәнлек тәртибе жирлек Советы Регламенты белән билгеләнә.

Мәкалә 14. Депутатның жирле үзидарә органнары һәм вазыйфай затлары белән мөнәсәбәте.

1. Депутат аны жирлек советы, аның органнары эшчәнлегендә актив катнашуны тәмин итә торган хокукларның тулылыгына ия.

2. Жирлек советы депутатның сайлау округындагы, жирлек Советындагы эше, жирлек Советының, аның органнарының карарларын һәм йөкләмәләрен үтәү турындагы хәбәрән тыңларга хокуклы.

3. Жирле үзидарә органнары һәм аның вазыйфай затлары депутатка аның эшендә кирәкле ярдәм күрсәтәләр, депутатка жирле үзидарә органнары эшчәнлегенә, икътисадый һәм социаль үсеш программаларын үтәү барышы, депутат тәкъдимнәре һәм критик кисәтүләр буенча кабул ителгән чаралар турында хәбәр итәләр, депутат тарафыннан законнарны, муниципаль берәмлекләренң вәкилләкләре органнары эше практикасын, жәмәгатьчелек фикерен өйрәнүгә ярдәм итәләр.

Мәкалә 15. Депутатның вазыйфай затлар тарафыннан кабул итүгә хокукы.

Депутат үз эшчәнлегенә мәсьәләләре буенча «Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Олы Бортас авыл жирлегенә» муниципаль берәмлегенә территориясендә жирле үзидарә органнары, предприятие, оешма, муниципаль милек формалары учреждениеләре вазыйфай затларын чираттан тыш кабул итү хокукыннан файдалана.

Мәкалә 16. Депутатның мәгълүмат алу һәм тарату хокукы.

Депутат жирле үзидарә органнарыннан, муниципаль оешмалардан һәм аларның вазыйфай затларыннан закон белән саклана торган сер булмаган депутат эшчәнлегенә бәйле мәсьәләләр буенча мәгълүмат алырга хокуклы.

Мәкалә 17. Депутат вазыйфалары

1. Депутат бурычлы:

1) үз эшчәнлеген гамәлгә ашырганда Россия Федерациясе Конституциясен, федераль законнарны, Татарстан Республикасы Конституциясен, Татарстан Республикасы законнарын, жирлек уставын, башка муниципаль хокукый актларны үтәргә;

2) гражданнарның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен үтәүне һәм яклауны тәмин итү;

3) сайлаучыларны даими, айга ким дигәндә бер тапкыр кабул итү;

4) оештыру-хокукый формасына карамастан, гражданнарның, оешмаларның, жәмәгать берләшмәләренең, дәүләт хакимияте органнарының, жирле үзидарә органнарының мөрәжәгатьләрен үз компетенциясе чикләрендә үзләренең җавапларын вакытында карарга һәм аларга җавап бирергә;

5) сайлаучылар алдында очрашуларда елына ким дигәндә бер тапкыр хисап тотарга;

6) депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле чикләүләрен үтәргә;

7)» коррупциягә каршы көрәш турында " 2008 елның 25 декабрдәге 273-ФЗ номерлы федераль закон һәм башка федераль законнар белән билгеләнгән чикләүләрен, тыюларны, вазыйфаларны үтәргә;

8) әхлак һәм депутат этикасы нормаларын үтәргә;

9) закон белән саклана торган дәүләт һәм башка серне сакларга, шулай ук депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле рәвештә үзенә танылган гражданнарның шәхси тормышына, намусына һәм абруена кагылышлы мәгълүматларны игълан итмәскә;

10) ел саен, хисап финанс елыннан соң килүче елның 30 апреленнән дә соңга калмыйча, үз керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында мәгълүмат, шулай ук хатынының (иренең) һәм балигъ булмаган балаларының керемнәре, чыгымнары, мөлкәтләре һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында гамәлдәге законнар нигезендә белешмәләр тапшырырга тиеш.

2. Депутат үзенә федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, жирлек уставы һәм башка муниципаль хокукый актлар белән йөкләнгән башка вазыйфаларны башкара.

Мәкалә 18. Депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле чикләүләр.

1. Даими нигездә үз вәкаләтләрен башкаручы депутат хокуксыз:

1) шәхсэн яки ышанычлы шәхесләр аша эшкуарлык эшчәнлегә белән шөгылләнү;

2) түбәндәге очраклардан кала, коммерциячел яки коммерциячел булмаган оешма белән идарә итүдә катнашыгыз:

а) жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлек сайлау комиссиясе аппаратында оештырылган сәяси партия, һөнәр берлеге органы белән идарә итүдә, съездда (конференциядә) яисә башка ижтимагый оешманың гомуми җыелышында, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларында, күчемсез милек милекчеләре ширкәтләрендә катнашу;

б) коммерцияле булмаган оешма белән идарә итүдә (сәяси партия идарәсендә, һөнәри берлек органында, шул исәптән жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлек сайлау комиссиясе аппаратында оештырылган

башлангыч профсоюз оешмасының сайлау органында, съездда (конференциядә) яисә башка ижтимагый оешманың, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларының гомуми жылышында катнашудан тыш, Идарәдә түләүсез катнашу, күчемсез милек милекчеләре ширкәتلәре) Татарстан Республикасы Президентына алдан хәбәрнамәдән алып, тәртиптә, Татарстан Республикасы законы белән билгеләнгән;

в) Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре советы Ассоциациясендә, башка муниципаль берәмлекләр берләшмәләрендә, шулай ук аларның идарә органнарында муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен түләүсез нигездә бирү;

г) муниципаль берәмлек булып торган оешманың идарә органнарында һәм Ревизия комиссиясендә муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен, оештыручының вәкаләтләрен яисә муниципаль милектә булган акцияләрне (устав капиталындагы өлешләр) идарә итү тәртибен билгели торган муниципаль хокукый актлар нигезендә муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен, гамәлгә куючы (акционер, катнашучы) муниципаль хокукый актларга туры китереп муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен түләүсез нигездә бирү;

д) федераль законнарда каралган башка очраklar;

3) мөгаллимлек, фәнни һәм башка ижади эшчәнлектән тыш, бүтән түләүле эшчәнлек белән шөгыльләнәргә. Шул ук вакытта мөгаллимлек, фәнни һәм башка ижади эшчәнлек чит дөүләтләр, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданны һәм гражданныгы булмаган затлар акчалары хисабына гына финанслана алмый, әгәр Россия Федерациясенә халыкара шартнамәсендә яки Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса;

4) Россия Федерациясенә халыкара килешүе яки Россия Федерациясе законнары белән башкасы каралмаган булса, идарә органнары, Попечительләр яки Күзәтчелек советлары, чит ил коммерцияле булмаган хөкүмәтнеке булмаган оешмаларның башка органнары һәм Россия Федерациясе территориясендә эшләүче структур бүлекчәләре составына керергә.

2. Даими нигездә вәкаләтләрен башкаручы Депутат граждан административ яисә жинаять эше яки административ хокук бозу турындагы эш буенча яклаучы яки вәкил (законлы вәкиллек очраklarыннан тыш) буларак катнаша алмый.

Мәкалә 19. Депутат этикасы.

1. Депутат закон, этика һәм әхлак нормаларын катгый үтәргә тиеш, шул исәптән:

1) жирлек Советы утырышларында билгеләнгән дисциплинаны һәм регламентны үтәргә;

2) башка депутатларга, вазыйфай затларга һәм ул депутат вәкаләтләрен үтәүгә бәйле рәвештә мөнәсәбәтләргә кәргән гражданнырга карата түземлек һәм хөрмәт күрсәтмәү;

3) Әгәр бу Белешмәләр Дөүләт, хезмәт, коммерция, шәхси яки закон белән саклана торган башка серне тәшкит итсә, депутатлык эшчәнлегенә белән бәйле булмаган максатларда үзенә танылган мәгълүматларны игълан итмәскә һәм кулланмаска;

4) жирле үзидарә органнары эшендә катнашудан тыелырга һәм депутат

статусын жирле үзидарэ органнары, оешмалар, вазыйфаи затлар, муниципаль хезмэткэрлэр һәм гражданныр эшчәнлегенә шәхсэн яки якын туганнарына кагылышлы мәсьәләләренә хәл иткәндә йогынты ясау өчен кулланмаса;

5) депутат вазыйфаларын объектив үтәүдә шик тудырырлык гамәлләрдән, гаризалардан, гамәлләрдән тыелырга, шулай ук аның абруена яки жирлек Советы абруена зыян китерә алырлык конфликтлы хәлләрдән сакланырга;

6) мәнфәгатьләр каршылыгына китерә яки китерә торган бурычларны үтәгәндә шәхси кызыксыну туганда - бу хакта жирлек Советына, жирлек Советы карары белән расланган тәртиптә хәбәр итәргә һәм аның мәнфәгатьләр каршылыгын булдырмауга юнәлдерелгән карарларын үтәргә;

7) Жирлек советы тарафыннан билгеләнгән гавами чыгышлар кагыйдәләрен үтәргә.

2. Депутат этикасы бозылган очракта депутатның үз-үзен тотышы турындагы мәсьәлә жирлек Советы йөкләмәсе буенча тиешле комиссия тарафыннан карала.

Мәкалә 20. Депутат эшчәнлеген башкару гарантияләре.

1. Депутат эшчәнлеген гамәлгә ашыруның матди һәм башка гарантияләре Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының законнары, жирлек уставы, муниципаль норматив хокукый актлары белән билгеләнә.

2. Депутат хокукларын жинаять яки административ җаваплылыкка тарту, тоткарлау, арестлау, тентү, сорау алу, аларга карата башка жинаять-процессуаль һәм административ-процессуаль гамәлләр кылу, шулай ук алар биләгән торак һәм (яисә) хезмәт урыны, аларның багажы, шәхси һәм хезмәт транспорт чаралары, хат алышу өчен оператив-эзләү чаралары үткәргәндә, депутат хокукларын гарантияләү, аларны жинаять яки административ җаваплылыкка тарту, тоткарлау, тентү, сорау алу, аларга карата башка жинаять-процессуаль һәм административ-процессуаль гамәлләр кылу, алар кулланган элемент чаралары, аларга караган документлар федераль законнар белән билгеләнә.

3. Депутат тавыш биргәндә белдерелгән фикер, позиция һәм аның статусына туры килә торган башка гамәлләр өчен, шул исәптән вәкаләтләр срогы чыкканнан соң, жинаять яки административ җаваплылыкка тартыла алмый. Әлегә нигезләмә депутат тарафыннан гавами мыскыллау, яла ягу яки Федераль законда каралган башка хокук бозу очракларына кагылмый.